

GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİNE ETKİSİ: GİRİŞİMSSEL ÖZ-YETKİNLİĞİN ARACI ROLÜ¹

Gökhan KERSE²
Mustafa BABADAĞ³
Yağmur KERSE⁴

ÖZET

Bu araştırmanın amacı girişimcilik eğitiminin, girişimcilik niyetine etkisini ve bu etkide girişimsel öz-yetkinliğin aracı rolünü belirlemektir. Araştırmanın örneklemini bir üniversitenin meslek yüksekokulu son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu üniversitede bulunan farklı bölümlerdeki öğrencilere farklı eğitimciler tarafından girişimcilik eğitimi verilmiştir. Verilen ders sonucunda öğrencilerin eğitime ilişkin düşünceleri, öz-yetkinlikleri ve girişimci olma niyetleri anket tekniğiyle tespit edilmiştir. Araştırmada analizler SPSS ve AMOS programlarıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetini etkisinde girişimsel öz-yetkinliğin tam aracı rol üstlendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Eğitimi, Girişimsel Öz-Yetkinlik, Girişimcilik Niyeti.

THE EFFECT OF ENTREPRENEURIAL TRAINING ON ENTREPRENEURIAL INTENTION: THE MEDIATING ROLE OF ENTREPRENEURIAL SELF-EFFICACY

ABSTRACT

The aim of this research is to investigate the effects of entrepreneurial training on the entrepreneurial intention and the mediating role of entrepreneurial self-efficacy. The sample of research is the senior students in vocational college of a university. Different trainers gave entrepreneurial training students in different departments in this university. Then, the educational thinking, self-efficacy and entrepreneurial intention of the students were determined through survey method. Analyzes were done by

¹Bu çalışma 8. Uluslararası Girişimcilik Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

² Öğr. Gör. Dr., Aksaray Üniversitesi, Aksaray, gokhankerse@hotmail.com.

³ Öğr. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, mustafabadag@mu.edu.tr.

⁴ Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, Kars, yagmurtarhan@hotmail.com.

using SPSS and AMOS programs. It was seen that self-efficacy was the fully mediator in the influence entrepreneurial training on entrepreneurial intention.

Keywords: *Entrepreneurial Training, Entrepreneurial Self-Efficacy, Entrepreneurial Intention.*

1. GİRİŞ

Ülkelerin ekonomik olarak gelişmesi; uluslararası alanda politik güce elde etmelerine, teknolojik ve bilimsel gelişme sağlamalarına ve uluslararası alanda rekabet avantajı elde etmelerine katkı sağlamaktadır (İrmiş ve Barutçu, 2012). Girişimcilik ise, ülkelerin ekonomik gelişmelerinde önemli bir faktör olarak görülmektedir (Bayrón, 2013). Ayrıca bugün birçok ülke işsizlik problemiyle karşı karşıyadır. Bu problemin aşılmasında girişimcilik eğitimlerinin faydalı olacağı araştırmacılar ve hükümetler tarafından iddia edilmektedir (Remeikiene, Startiene ve Dumciuviene, 2013). Çünkü verilen girişimcilik eğitimleri ile bireylerde istenilen girişimsel öz yetkinliğin ve girişimcilik niyetinin açığa çıkarılabileceği düşünülmektedir (Kilenthong, Hills ve Monllor, 2008). Böylece ekonomik anlamda istenilen amaca ulaşılabilecektir. Bu nedenle ülkelerin girişimciliğe ve girişimcilik eğitimine hak ettiği değeri vermesi ve bireyleri girişimciliğe yönlendirmesi gerekmektedir.

Bu açıdan bu çalışmada girişimcilik eğitiminin bireylerin girişimsel öz yetkinlikleri üzerinde ve girişimcilik niyetleri üzerinde istenilen etkiyi yaratıp yaratmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla ilk olarak girişimcilik eğitimi, girişimsel öz yetkinlik ve girişimcilik niyeti kavramları açıklanmış, daha sonra yazında bu değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılmış ve bu ilişkilere dayalı olarak hipotezler geliştirilmiştir. Daha sonra veriler bir üniversitede girişimcilik eğitimi alan öğrencilerden anket tekniği ile elde edilmiştir. Son olarak da toplanan verilere bağlı olarak AMOS ve SPSS programları yardımı ile değişkenler arasındaki ilişkilerin varlığı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1. Girişimcilik ve Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik terimi, Fransızca bir kelime olan ve kökeni kuruluş (enterprise) kelimesine dayanan girişimci (entrepreneur) kelimesinden gelmektedir (Balaban ve Özdemir, 2008). Bununla birlikte girişimcilik kavramı, herkes tarafından kabul edilen bir tanıma sahip olmamakla birlikte, genel olarak bir fikrin katma değere sahip bir ürüne dönüştürülmesi süreci veya faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Hattab, 2014). Başka bir tanımda ise

yeni girişim ve yeni organizasyon oluşturma süreci olarak ifade edilmektedir. Bu süreç içerisinde içsel ödüller (kişisel tatmin, otonomi, vb.) ve dışsal ödüller (parasal kazanç) için zaman, çaba ve para harcanmakta ve risk alınmaktadır (Khuong ve An, 2016). Literatüre bakıldığında araştırmacıların girişimcilik kavramını farklı özellikleri açısından açıklamaya çalıştığı görülmektedir. Örneğin Cantillon risk üstlenme özelliği, Schumpeter yenilikçi ve dinamik özelliği açısından girişimcilik kavramını açıklamaya çalışmışlardır. Say ise üretim girdilerini bir araya getirme işi olarak girişimciliği tanımlamıştır (Karadal, 2013). Başka bir tanıma göre girişimcilik kâr elde etmek amacıyla riski üstüne alarak başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere mal veya hizmet ortaya çıkarmak için üretim faktörlerini bir araya getirme faaliyeti olarak açıklanmaktadır (Aktepe, 2007). Görüleceği gibi girişimciliği tek bir cümle ile açıklamak kolay bir şey değildir. Bununla birlikte girişimcilik herkesin hemfikir olduğu üç önemli noktaya sahiptir. Bunlardan ilki kendi yaşam tarzını değiştirme inisiyatifini eline alma cesareti, ikincisi çevresindeki kaynakları bir araya getirerek farklı değer yaratabilmek ve üçüncü olarak hayal gücünü kullanarak, problemleri çözerek tüm bunların karşılığında maddi-manevi ödülü ve riski göze alabilmektir (Top, 2006).

Drucker girişimciliği tanımlarken girişimcilik bir disiplindir ve herhangi bir disiplinde olduğu gibi öğrenilebilir ifadesini kullanmaktadır. Drucker'ın bu ifadesine bağlı olarak girişimciliğin öğrenilebileceği ve öğretilabileceği belirtilebilir (Tanrıverdi, Bayram ve Alkan, 2016). Bununla birlikte eğitim girişimciliğin ortaya çıkmasındaki ve gelişmesindeki en büyük yardımcı faktörlerden biri olarak görülmektedir. Çünkü girişimcilik eğitimleri ile bireylerdeki girişimcilik özellikleri açığa çıkarılabilir (Bozkurt ve Alparslan, 2013).

Girişimcilik eğitimi, okulda geliştirilen uyumlu bir müfredat ile yaşam becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmakta ve kişinin kendi işini kurabilmesi için temel sermaye olarak görülen bilginin kazanılmasını sağlamaktadır (Kusumajanto, 2015). Ayrıca girişimcilik eğitiminin bireylere bağımsızlık ve kendine güven duygusu verdiği, alternatif kariyer seçeneklerinin tanınmasını sağladığı, fırsatları daha iyi algılamalarını sağlayarak bireylerin ufuklarını genişlettiği iddia edilmektedir (Doğan, 2015).

Türkiye'de girişimcilik eğitimi ise çoğunlukla üniversitede verilmeye başlanmakta ve verilen eğitimde girişimcilik kavramı, girişimcilerin özellikleri, girişimci olma yolları, iş planı hazırlama, başarılı ve başarısız girişimci örnekleri, KOBİ'lerin güçlü ve zayıf yanları gibi konular ele alınmaktadır. Böylece girişimciliği kariyer seçeneği olarak görmeleri konusunda öğrenciler cesaretlendirilmeye ve motive edilmeye çalışılmaktadır. Bunun yanında KOSGEB'in vermiş olduğu yeni girişimcilik eğitimleri de son zamanlarda Türkiye'de girişimcilik eğitimi konusunda önemli bir yere sahip olmaya başlamaktadır. Bu eğitimler sonucunda bireyler girişimcilik

konusunda temel konulara hâkim olmakta, bu eğitimlerin vermiş olduğu cesaret ile kendi işinin patronu olmakta ve devletin sunduğu maddi desteklerden de yararlanabilmektedir.

2.2. Girişimsel Öz-Yetkinlik

Belirli bir alanda öz-yetkinlik bireylerin kendi becerilerine ve yeteneklerine ilişkin algılamalarına dayanmaktadır (Wilson, Kickul ve Marlino, 2007). Bandura'ya göre öz-yetkinlik, bireyin belli bir performansı göstermesi için gerekli etkinlikleri düzenleyip başarılı bir biçimde gerçekleştirme kapasitesi hakkında kendine ilişkin inancıdır. Yani öz-yetkinlik, algılanan ve gözlemlenen bir beceri değil, belirli koşullar altında mevcut becerilerle "ne yapabilirim" sorusuna bireylerin içsel inancıdır (Tuncer, 2012).

Girişimsel öz-yetkinlik ise bireyin kendinde bulunduğunu düşündüğü girişimciliğe ait özelliklerine ilişkin inancına dayanmaktadır. Çünkü bireylerin sahip olduğu bazı kişisel özellikler girişimci olmak için kilit rol oynamaktadır. Bu özellikler değerlendirildiğinde bağımsız davranma arzusu, yaratıcılık ve risk alma cesareti karşımıza çıkmaktadır. Bireyin kendisinde bu özelliklerin olduğuna dair inancı girişimsel öz yetkinliği ifade etmektedir (Ebert ve Griffin, 2013; Tağraf ve Halis, 2008).

De Noble ve arkadaşları (1999) girişimsel öz-yetkinliğin; risk ve belirsizlik yönetimi, yenilik ve ürün geliştirme, kişilerarası ağ yönetimi, fırsatlardan yararlanma, kritik kaynakların temini ve tahsisi ve yenilikçi bir çevrenin geliştirilmesi becerilerini içermesi gerektiğini iddia etmişlerdir (akt. Remeikiene, Startiene, ve Dumciuviene, 2013).

Bunların dışında öz-yetkinliğin, bireylerin karar verme sürecinde, düşünme sürecinde ve risk alma cesaretinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Ayrıca girişimciliğe yüksek bir ilgi duyan her kişi, tek başına kalabilmekte, kararlar almaya ve kendi takdirine bağlı olarak ulaşılacak hedefleri gerçekleştirmeye cesaret edebilmektedir (Kusumajanto, 2015). Bunun temelinde girişimsel öz-yetkinlik yer almaktadır. Öz-yetkinlik algısının yarattığı etkiler içerisinde belki de en önemlisi; bu kavramın, kişinin gelecekteki iş performansını geçmiş performansından bile daha yüksek oranda açıklayabilme gücüne sahip olmasıdır. Bu açıdan öz-yetkinlik algısı kişilerin girişimcilik süreçlerindeki göstermeleri gereken yüksek performansın bir açıklayıcı faktörü olarak görülebilir (Çetin, 2011).

2.3. Girişimcilik Niyeti

Girişimcilik için en önemli aşamayı karar vermek oluşturmaktadır. Kararın belirlenmesinde ise önemli bir unsur olarak karşımıza girişimcilik niyeti çıkmaktadır. Girişimcilik faaliyetinde bulunmayı sağlayan girişimcilik niyeti, kişinin diğer kariyer seçeneklerinden ziyade çevresindeki potansiyel

fırsatları değerlendirmesini sağlayacak bir işletme kurma ve girişim başlatma düşüncesini yansıtmaktadır (Çelik, İnce ve Bozyiğit: 2014). Bu niyet bireyin yeni bir iş kurmak için gerçekleştireceği faaliyetlerin bilişsel bir özetidir (Kusmintarti vd. 2016). Ayrıca girişimcilik faaliyeti, niyet edilerek yapılan planlanmış bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Krueger ve arkadaşları yeni bir iş girişimi oluşturmaya ilişkin her kararın anlık verilen bir karar olmaktan ziyade planlı olduğu varsayımını ileri sürmüşlerdir (Kahya ve İmamoğlu, 2015). Bu açıdan planlı olarak ortaya çıkacak girişimcilik niyetinin ardında yer alan faktörlerin bilinmesi gerekmektedir. Çünkü bu faktörler iyi anlaşılırsa bireylerin girişimcilik niyetleri ve böylece girişimcilik faaliyetleri artırılabilir. Bunun sonucunda da ülkeler için katma değer yaratacak girişimcilerin önü açılabilir, ülkelerin ekonomik gelişmesine katkıda bulunulabilir veya işsizlik sorununda önemli iyileştirmeler sağlanabilir.

3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ VE MODELİ

3.1. Girişimcilik Eğitiminin Girişimsel Öz-Yetkinliğe Etkisi

Girişimciliğe ilişkin verilen eğitimin, girişimci olma yönündeki öz-yetkinliği artıracağı beklenmektedir. Nitekim Malebana ve Swanepoel (2014) ile Nowinski ve arkadaşları (2017) üniversite öğrencilerinden elde ettikleri veriler sonucunda girişimcilik eğitiminin girişimsel öz-yetkinliği olumlu ve anlamlı olarak etkilediğini belirlemişlerdir. Benzer şekilde Zhao, Hillsve Seibert (2005) girişimcilik eğitiminin girişimsel öz-yetkinliği olumlu yönde ve anlamlı olarak etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Maritz ve Brown (2013) ise işletme sahipleri üzerinde yaptığı araştırmada mesleki açıdan verilen girişimcilik eğitiminin, katılımcıların girişimsel öz-yetkinliklerini artırdığını tespit etmişlerdir. Diaz-Garcia ve arkadaşları (2015) ise araştırmalarında öğrenci ve çalışanlara verilen girişimcilik kursu sonrasında, katılımcıların girişimsel öz-yetkinliklerinin arttığını belirlemişlerdir. Shinnar ve arkadaşları (2014) da aynı şekilde öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada bir dönem boyunca verilen girişimcilik eğitimi sonucunda öğrencilerin girişimsel öz-yetkinliklerinin arttığı bulgusunu elde etmişlerdir.

Yukarıdaki araştırma bulgularına bağlı olarak aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H₁: Girişimcilik eğitimi girişimsel öz-yetkinliği olumlu yönde etkilemektedir.

3.2. Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Niyetine Etkisi

Literatüre bakıldığında girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisini araştıran birçok araştırmaya rastlanmıştır. Bu araştırmaların bazılarında göre şu sonuçlara ulaşılmıştır. Kolvareid ve Moen (1997) girişimcilik eğitimi

alan öğrencilerin almayanlara göre girişimci olma niyetinin daha güçlü olduğunu ve girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin yeni bir iş kurma olasılığının daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Balaban ve Özdemir (2008) ise girişimcilik eğitiminin, girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkilediğini tespit etmişlerdir. Izedonmi ve Okafor (2010) ise girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimci olma niyetini olumlu olarak etkilediğini ifade etmişlerdir. Bozkurt (2014) ise girişimcilik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin davranışa yönelik tutumlarının ve algılanan davranış kontrolünün girişimci olma niyetlerini olumlu yönde etkilediğini belirlemişlerdir. Bu bulgulara dayanarak aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H₂: Girişimcilik eğitimi girişimcilik niyetini olumlu yönde etkilemektedir.

3.3. Girişimsel Öz-Yetkinliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi

Bireylerin girişimsel öz-yetkinlik algıları ne kadar yüksek olursa yeni bir işe başlama niyetlerinin yani girişimcilik niyetlerinin o kadar yüksek olacağı düşünülmektedir (Drnovsek, Wincent ve Cardon, 2010: 338). Literatürde bu görüşü destekleyen bulgular elde eden birçok araştırmacı bulunmaktadır. Bu araştırmacılardan Singh ve arkadaşları (2015) ile Moa-Liberty ve arkadaşları (2016) yapmış oldukları araştırmalarda öz-yetkinliğin girişimcilik niyetini olumlu yönde ve anlamlı olarak etkilediğini belirlemişlerdir. Izquierdo ve Buelens (2008) ise yapmış oldukları araştırmada girişimsel öz-yetkinlik ile girişimcilik niyeti arasında olumlu ve anlamlı yönde bir ilişki tespit etmişlerdir. Ayodele (2013), Nowinski ve arkadaşları (2017) ve Travis ve Freeman (2017) ise yapmış oldukları araştırmalarda girişimsel öz-yetkinliğin girişimcilik niyetini artırdığını öne sürmüşlerdir. Bu sonuçlara göre aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H₃: Girişimsel öz-yetkinlik girişimcilik niyetini olumlu yönde etkilemektedir.

3.4. Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Niyetine Etkisinde Girişimsel Öz-Yetkinliğin Aracı Etkisi

Girişimcilik eğitiminde bireylerin girişimcilik konusundaki bilgileri arttırılmakta ve girişimcilik özellikleri ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca girişimcilik doğru adımlarla yapıldığında başarının beraberinde gelebileceği örneklerle bireylere gösterilmektedir. Bu açıdan girişimcilik eğitimi ile bireylerin kendilerine olan inancı açığa çıkarılabilir ve bunun sonucunda da bireylerin girişimci olma niyetleri arttırılabilir. Bu düşüncüyü destekleyen bir çalışmaya alan yazında rastlanmamıştır. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi bu değişkenlerin ikili ilişkilerini araştıran çalışmalar alan yazında mevcuttur. Bu ikili ilişkilerin varlığına bağlı olarak girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinde girişimsel öz-yetkinliğin aracı etkiye

sahip olacağı düşünülmektedir. Bu açıklamaya bağlı olarak aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H4: Girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinde girişimsel öz-yetkinlik aracı etkiye sahiptir.

Yukarıdaki açıklamalar ve ampirik araştırma bulguları doğrultusunda aşağıdaki araştırma modeli oluşturulmuştur.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

4. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİ

4.1. Araştırmanın Amacı, Örneklemi ve Ölçüm Aracı

Bu araştırmanın amacı mezun konumunda olan önlisans öğrencilerine verilen girişimcilik eğitiminin onların girişimcilik niyetini etkileyip etkilemediğini ve bu etkide girişimsel öz-yetkinliğin aracı rol üstlenip üstlenmediğini ortaya çıkarmaktır. Araştırma bir devlet üniversitesinin meslek yüksekokulunda kayıtlı son sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Üniversitenin bu biriminde girişimcilik eğitimi alıp ders devamlılığı olan yaklaşık 135 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin farklı programlara kayıtlı olması nedeniyle eğitimler farklı eğitimler (hocalar) tarafından verilmektedir. Araştırmada veriler anket tekniğiyle elde edilmiştir. 110 öğrenciye anket dağıtılmış ve toplanmış, bazı anketlerde veri kayıpları yaşanması nedeniyle 104 anket değerlendirmeye alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS ve AMOS paketleme programları kullanılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin girişimcilik eğitimine bakış açıları Adekiya ve Ibrahim (2016) tarafından geliştirilen 8 soruluk ölçekle değerlendirilmiştir. Öğrencilerin girişimsel öz-yetkinlik düzeylerini belirlemede Kickul, Gundry, Barbosa ve Whitcanack (2009) tarafından geliştirilen 10 soruluk ölçek kullanılmıştır. Girişimcilik niyetini tespit etmede ise Linan ve Chen'in (2009) geliştirdiği Adekiya ve Ibrahim'in (2016) ilave maddelerle genişlettiği ölçekten yararlanılmıştır. Ölçeklerdeki ifadelerin 5'li Likert tipi cevaplanması istenilmiştir (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum). Araştırmada cinsiyet, ailenin aylık geliri, annenin eğitim düzeyi, babanın

eğitim düzeyi ve aile mesleği değişkenleri kontrol değişkeni olarak değerlendirilmiştir.

4.2. Bulgular

Araştırmada elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile incelenmiştir. Yapılan analizlerde test sonuçlarının anlamlı olması nedeniyle verilerin normal dağılıma uymadığı belirlenmiştir. Bu aşamadan sonraki yapılan analizler verilerin normal dağılım uygunluğunun olmadığı göz önünde bulundurularak yapılmıştır. AMOS paket programıyla yapılan analizlerin tümünde değişkenlerin ve oluşturulan modelin uyum indekslerini değerlendirmede aşağıdaki Tablo 1'deki değerler referans alınmıştır.

Tablo 1. Referans Uyum İndeksi Değerleri

İndeksler	Referans Değeri
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 5$
RMR	<,10
CFI	$\geq,90$
IFI	$\geq,90$
TLI	$\geq,90$
RMSEA	$<,05 \leq,08$

4.2.1. Demografik Bulgular

Tablo 2'deki araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine bakıldığında erkek öğrencilerin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Ailesinin aylık geliri 1501-3000 TL (%44,2) arasında olan öğrencilerin 1500 TL altı (%39,4) gelire sahip olan öğrencilerden nispeten daha fazla olduğu; eğitim düzeyi açısından ise annesi (%75,0) ve babası (%67,3) ilköğretim düzeyinde olan öğrencilerin sayıca fazla olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin aile mesleklerine bakıldığında da; ailesi memur olan öğrencilerin sayıca en az (%3,8) grubu oluşturduğu gözlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcı Öğrencilerin Demografik Bilgileri

DEĞİŞKEN	KATEGORİ	FREKANS	(%)
Cinsiyet	Erkek	56	53,8
	Kadın	48	46,2
Ailenin Aylık Geliri	1500 TL ve altı	41	39,4
	1501-3000 TL	46	44,2
	3001-5000 TL	9	8,7

		5000 TL üzeri	8	7,7
Annenin Eğitim Düzeyi	Eğitim	Okur-Yazar Değil	11	10,6
		İlköğretim	78	75,0
		Lise	15	14,4
Babannın Eğitim Düzeyi	Eğitim	İlköğretim	70	67,3
		Lise	34	32,7
Aile Mesleği	Eğitim	Memur	4	3,8
		İşçi	23	22,1
		Emekli	22	21,2
		Serbest Meslek	25	24,0
		Esnaf	15	14,4
		Çiftçi	15	14,4

4.2.2. Ölçeklere İlişkin Faktör Analizi Bulguları

Araştırmada kullanılan her bir ölçeğin faktör yapısını belirlemek için sırasıyla açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Girişimcilik eğitimi ölçeğinde yer alan 8 ifadeye açıklayıcı faktör analizi yapılmış, ölçekteki “GE6: Bu ders/kurs işletme kurabilmem için bana gerekli becerileri ve uzmanlığı kazandırmıştır” sorusunun faktör yükünün ,40’ın altında olması nedeniyle analizden çıkarılmıştır. Kalan 7 ifadeye ait bulgular Tablo 3’de yer almaktadır. Tablodan ölçek ifadelerinin tek faktörlü bir yapı sergilediği ve faktörün toplam varyansın %50,401’ini açıkladığı görülmektedir. Ölçeğin cronbach alfa katsayısının ,824 olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Açıklayıcı faktör analizinde KMO değerinin (,867) 0,60’dan büyük olması örneklemin yeterli olduğunu, küresellik testi oranının ,000 olması ifadelerden anlamlı faktörler çıkacağını göstermiştir.

Tablo 3. Girişimcilik Eğitimine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans	Cronbach Alpha
Girişimcilik Eğitimi		3,458	50,401	50,401	,824
GE1	,808				
GE5	,743				
GE3	,733				

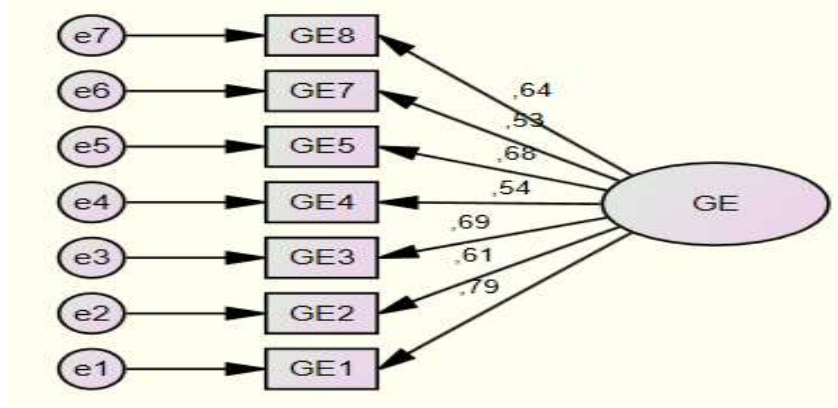
GE8	,710
GE2	,684
GE7	,613
GE4	,607
KMO= ,867	Barlett Küresellik Testi= 213,848 P= ,000

Girişimcilik eğitimi ölçeğinin açıklayıcı faktör analiziyle elde edilen faktör yapısı uyumluluğu doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Elde edilen bulgulardan ifadelerin standardize edilmiş regresyon katsayısının 0,50'den yüksek olduğu gözlenmiş ve ölçeğin uyumluluğuna ilişkin indeks değerlerinin gerekli ölçütleri sağladığı belirlenmiştir. Ölçeğe ilişkin uyum indeksi sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Girişimcilik Eğitimi Ölçeğine İlişkin Uyum İndeksi Sonuçları

İndeksler	Referans Değeri	Değerler
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 5$	,961
RMR	<,10	,019
CFI	$\geq,90$	1,000
IFI	$\geq,90$	1,003
TLI	$\geq,90$	1,004
RMSEA	<,05- $\leq,08$	,000

Araştırmada kullanılan girişimcilik eğitimi ölçeğindeki ifadelerin faktör yükleri aşağıda Şekil 2'de gösterilmiştir:

Şekil 2. Girişimcilik Eğitimi Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Araştırmada kullanılan girişimsel öz-yetkinlik ölçeğindeki 10 ifadeye yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda ise “GÖY4: Resmi bir iş planı hazırlayabilirim” ve “GÖY6: Başkalarını işletmeme yatırım yapması için ikna edebilirim” ifadelerinin faktör yükünün ,40’ın altında kalması nedeniyle ifadeler analizden çıkarılmıştır. Kalan 8 ifadeye ilişkin açıklayıcı faktör analizi bulguları Tablo 5’de sunulmuştur. Bulgulara göre ölçekteki ifadeler tek faktörlü bir yapı sergilemiş ve toplam varyansın %54,581’ini açıklamıştır. Ölçeğin cronbach alfa (,877) katsayısına bakılmış ve güvenilir olduğu belirlenmiştir. Analizde ölçeğin KMO değeri (,869) ve küresellik testi oranı (,000) gerekli ölçütleri sağlamıştır.

Tablo 5. Girişimsel Öz-Yetkinliğe İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans	Cronbach Alpha
Girişimsel Öz-Yetkinlik		4,366	54,581	54,581	,877
GÖY1	,798				
GÖY8	,789				
GÖY9	,784				
GÖY10	,776				
GÖY3	,743				
GÖY2	,722				

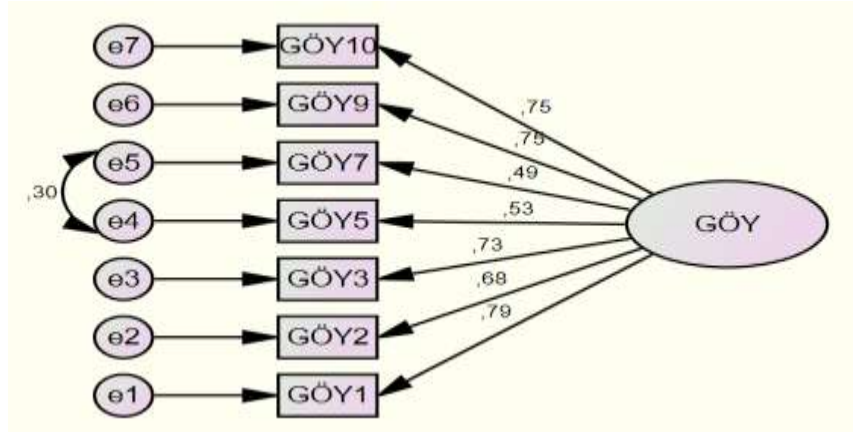
GÖY7	,641
GÖY5	,637
KMO= ,869	Barlett Küresellik Testi= 363,237 P= ,000

Girişimsel öz-yetkinlik ölçeğinin açıklayıcı faktör analiziyle elde edilen faktör yapısı doğrulayıcı faktör analiziyle de test edilmiştir. Analizde “GÖY8: Başkalarını kurmak istediğim yeni işletmemde çalıştırmaya ikna edebilirim” ifadesi standardize edilmiş regresyon yükünün 0,50'nin altında olması nedeniyle analizden çıkartılmıştır. Yapılan analizde ölçeğe ilişkin bazı indeks uyum değerlerinin gerekli ölçütü sağlamadığı gözlenmiş, indekslerde gerekli iyileştirmeleri yapmak amacıyla GÖY5 ile GÖY7 maddeleri arasında modifikasyon yapılmıştır. Ölçeğe ilişkin modifikasyon öncesi ve sonrası elde edilen bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Girişimsel Öz-Yetkinlik Ölçeğine İlişkin Uyum İndeksi Sonuçları

İndeksler	Referans Değeri	Modifikasyon Öncesi Değerler	Modifikasyon Sonrası Değerler
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 5$	1,923	1,373
RMR	<,10	,041	,028
CFI	$\geq,90$	,952	,982
IFI	$\geq,90$	,954	,983
TLI	$\geq,90$	,929	,971
RMSEA	<,05-≤,08	,095	,060

Araştırmada kullanılan girişimsel öz-yetkinlik ölçeğindeki ifadelerin modifikasyon sonrası faktör yükleri aşağıda Şekil 3'de verilmiştir.

Şekil 3. Girişimsel Öz-Yetkinlik Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Araştırmada 9 ifadeden oluşan girişimcilik niyeti ölçeğine açıklayıcı faktör analizi yapılmış, “GN9: Farklı seçenekler arasında bir girişimci olmayı tercih ederdim” ifadesi faktör yükünün ,40’ın altında olması nedeniyle analizden çıkarılmıştır. Yapılan analizde ölçekteki ifadelerin tek faktörlü bir yapı sergilediği ve toplam varyansın %55,255’ini açıkladığı belirlenmiştir. Öte yandan analizde KMO değeri (,888) ve küresellik testi oranı (,000) gerekli ölçütleri sağlamış ve cronbach alfa katsayısı (,880) ölçeğin güvenilir olduğunu göstermiştir.

Tablo 7. Girişimcilik Niyeti Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

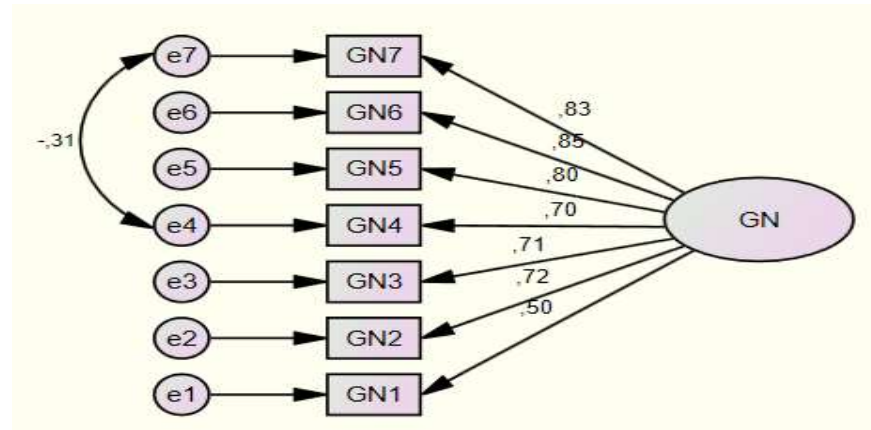
Faktörler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans	Cronbach Alpha
Girişimcilik Niyeti		4,420	55,255	55,255	,880
GN6	,841				
GN5	,828				
GN7	,806				
GN3	,787				
GN2	,767				
GN4	,743				
GN1	,600				
GN8	,508				
KMO= ,888	Barlett Küresellik Testi= 385,105		P= ,000		

Girişimcilik niyeti ölçeğinin açıklayıcı faktör analiziyle elde edilen faktör yapısı doğrulayıcı faktör analiziyle de doğrulanmaya çalışılmıştır. Ölçekte yer alan “GN8: Fırsat ve kaynaklara sahip olmuş olsaydım, bir işletme kurmak isterdim” ifadesi standardize edilmiş regresyon katsayısının 0,50’den düşük olması nedeniyle analizden çıkarılmıştır. Öte yandan ölçekte bazı uyum indekslerinin gerekli ölçütleri sağlamadığı belirlenmiş ve iyileştirme yapmak amacıyla GN4 ile GN7 maddeleri arasında modifikasyon yapılmıştır. Ölçeğe ilişkin uyum indeksi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Girişimcilik Niyeti Ölçeğine İlişkin Uyum İndeksi Sonuçları

İndeksler	Referans Değeri	Modifikasyon Öncesi Değerler	Modifikasyon Sonrası Değerler
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 5$	1,678	1,364
RMR	<,10	,026	,025
CFI	$\geq,90$	,973	,987
IFI	$\geq,90$	,973	,987
TLI	$\geq,90$	,959	,978
RMSEA	<,05- $\leq,08$	,081	,059

Araştırmada kullanılan girişimcilik niyeti ölçeğindeki ifadelerin faktör yükleri aşağıda Şekil 4’de sunulmuştur:

Şekil 4. Girişimcilik Niyeti Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

4.2.3. Hipotezlerin Testi

Araştırmada öğrencilerin girişimcilik eğitimi algısı, girişimsel öz-yetkinliği ve girişimcilik niyeti arasındaki ilişkinin gücü ve yönü korelasyon analiziyle test edilmiştir. Korelasyon analizinde verilerin normal dağılmadığı göz önüne alınarak Spearman Korelasyon Analizi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Değişkenler Arasındaki İlişki

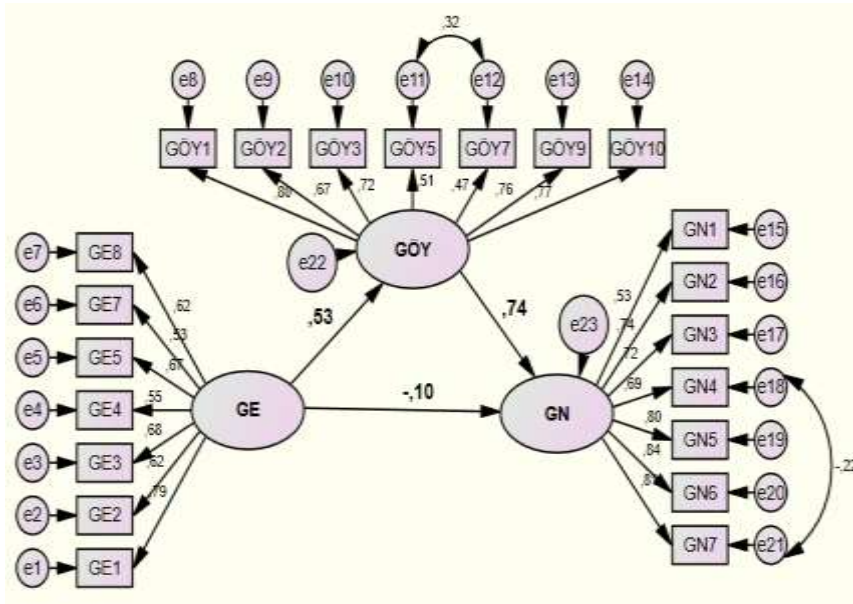
Faktörler	$\bar{X}$	SS	1	2	3
1-Girişimcilik Eğitimi	4,294	,521	1		
2-Girişimsel Öz-Yetkinlik	4,050	,616	,400**	1	
3-Girişimcilik Niyeti	4,205	,697	,322**	,642**	1

Tablo 9'da değişkenlere ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve değişkenler arasındaki ilişkiler görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin girişimcilik eğitiminden genel itibariyle memnun olduğu ve eğitimin gerekli beceriyi kazandırdığını düşündüğü (ort.=4,294) belirlenmiştir. Tablodaki bulgular öğrencilerin girişimci olması için gerekli öz-yetkinliğe sahip olduğunu (ort.=4,050) göstermektedir. Tablodaki ortalamadan (ort.=4,205) öğrencilerin girişimci olma niyetlerinin de bulunduğu söylenebilir.

Tablo 9'a göre girişimcilik eğitimi algısı öğrencilerin girişimsel öz-yetkinliği ve girişimcilik niyetiyle %99 önem düzeyinde olumlu ve anlamlı yönde ilişkilidir. Bir diğer ifadeyle, öğrencilerin girişimcilik eğitiminden memnuniyeti, öğrencinin girişim faaliyeti gerçekleştirebilmesi için gerekli olan yetkinliğini ve gelecekte kendi işletmesini kurma düşüncesini artırmıştır. Girişimsel öz-yetkinliğin girişimcilik niyetiyle ilişkisine bakıldığında %99 önem düzeyinde olumlu ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla öğrencinin girişim yapabilmek için gerekli özelliklere sahip olduğu algısının artmasıyla birlikte gelecekte kendi işini kuracağı düşüncesi de ağırlık kazanmıştır.

Araştırmada değişkenler arasındaki ilişki belirlendikten sonra oluşturulan hipotezler test edilmiştir. Hipotezlerin testinde AMOS programıyla yapısal denklik modellemesi kullanılmıştır. Yapısal denklik modellemesi analizi yapılmadan önce değişkenler arasında çoklu doğrusallık sorununun bulunup bulunmadığı değişkenlerin varyans büyütme çapı (Variance Inflation Factor-VIF) ve tolerans indeksleri (değişkenlerce

açıklanamayan varyans oranı) incelenerek tespit edilmiştir. Değişkenlerin VIF değerinin 10'un altında tolerans değerinin ise 0,10'un üstünde olması nedeniyle çoklu doğrusal bağlantı sorunun olmadığı anlaşılmış ve yapısal eşitlik modellenmesi yapılabileceği kanısına varılmıştır. Öte yandan araştırmada verilerin normal dağılım sergilemediği göz önüne alınarak yapısal eşitlik modellenmesinden bootstrap yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma modelinde girişimcilik eğitimi dışsal değişken; girişimsel öz-yetkinlik ve girişimcilik niyeti ise içsel değişken olarak ele alınmıştır. Yapılan analizle elde edilen kestirim sonuçları Şekil 5'de verilmiştir.

Şekil 5. Standardize Edilmiş Kestirim Sonuçlarının Model Üzerinde Gösterilmesi

Araştırmada değerlendirilen modelin uyum iyiliği değerleri Tablo 10'da sunulmuştur. Tabloya bakıldığında modelin uyum iyiliği değerlerinin gerekli ölçütleri sağladığı, dolayısıyla kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Modelin Uyum İndekslerine İlişkin Değer Aralıkları

İndeksler	Referans Değeri	Ölçüm Modeli
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 5$	1,668
RMR	<,10	,059
CFI	$\geq,90$	,978
IFI	$\geq,90$	,981
TLI	$\geq,90$	,960
RMSEA	<,05-≤,08	,071

Araştırmada geliştirilen hipotezlerin testine ilişkin yapılan yapısal eşitlik modellemesi analizinde modelin kestirim değerleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Modelin Kestirim Sonuçları

Hipotez	Yordanan Değişken		Yordayan Değişken	Standardize R. Y.	Alt Düzey	Üst Düzey	P
H ₁	GÖY	<--	GE	,528	,250	,744	,001
		--					
H ₃	GN	<--	GE	-,099	-,373	,116	,430
		--					
H ₂	GN	<--	GOY	,744	,541	,914	,003
		--					

Araştırmada temel modeldeki değişkenler arasında gerçekleşen doğrudan, dolaylı ve toplam etkiler Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Değişkenlerin Doğrudan, Dolaylı ve Toplam Etkileri

Değişkenler	Etkiler	GE	GÖY
GÖY	Doğrudan	,528	,000
	Dolaylı	,000	,000
	Toplam	,528	,000
GN	Doğrudan	-,099	,744
	Dolaylı	,392	,000
	Toplam	,294	,744

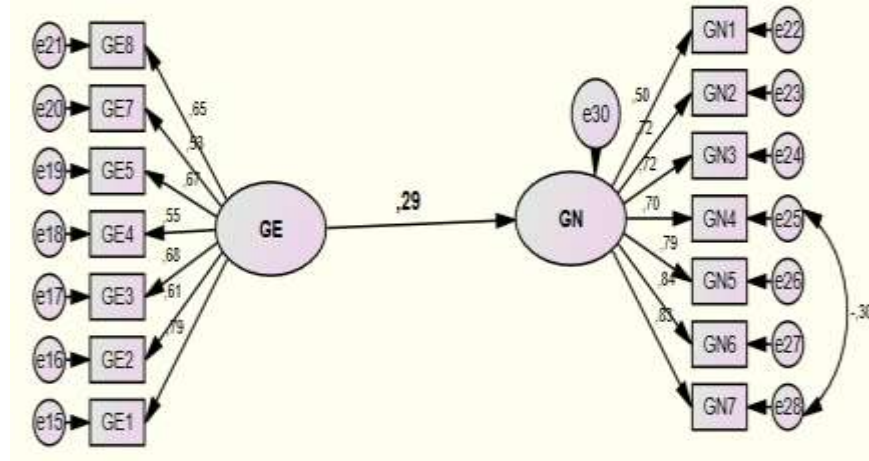
Yukarıdaki Tablo 11 ve Tablo 12’deki bulgulara bakıldığında girişimcilik eğitiminin girişimsel öz-yetkinliği olumlu (,528) ve anlamlı (,001) olarak etkilediği, dolayısıyla da *H₁’in desteklendiği görülmektedir*. Bir diğer ifadeyle öğrencilerin girişimcilik eğitiminden memnuniyeti ve eğitimin başarılı olduğuna ilişkin düşüncesi onların girişim faaliyeti gerçekleştirebilmesi için gerekli özelliklere sahip olduğu algısını artırmıştır.

Tablo 11 ve Tablo 12’den elde edilen bir diğer bulgu girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetinin doğrudan anlamlı (,430) düzeyde etkilemediği, dolayısıyla da *H₂’nin desteklenmediği yönündedir*. Öte yandan tablolardaki bulgular girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetini doğrudan

olmasa da girişimsel öz-yetkinlik aracılığıyla dolaylı (,392) olarak etkilediğini göstermektedir. Bu bulgu girişimsel öz-yetkinliğin bulunduğu bir modelde girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetini doğrudan etkilemediği, etkinin girişimsel öz-yetkinlik üzerinden gerçekleştiği anlamına gelmektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu girişimsel öz-yetkinliğin girişimcilik niyetini olumlu yönde (,744) ve anlamlı (,003)düzeyde etkilemesi, dolayısıyla H_3 'ün desteklenmesidir. Öğrencilerin girişimci olabilmesi için gerekli yetkinliğe sahip olduğunu düşünmesi onların kendi işini kurma düşüncesini artırmıştır.

Araştırmada girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinde girişimsel öz-yetkinliğin aracı rolünün bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla girişimsel öz-yetkinlik aracı değişkeni modelden çıkarılmış ve elde edilen model Şekil 6'te sunulmuştur.

Şekil 6. Aracısız Standardize Edilmiş Kestirim Sonuçlarının Model Üzerinde Gösterilmesi

Oluşturulan aracısız modelin uyum iyiliği değerleri Tablo 13'de gösterilmiştir. Tablodaki bulgular uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir olduğu yönündedir.

Tablo 13. Aracısız Modelin Uyum İndekslerine İlişkin Değer Aralıkları

İndeksler	Referans Değeri	Ölçüm Modeli
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 5$	1,499
RMR	$< ,10$	,054
CFI	$\geq ,90$	,936
IFI	$\geq ,90$	,938
TLI	$\geq ,90$	,923
RMSEA	$< ,05 - \leq ,08$	,070

Araştırmada girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinde girişimsel öz-yetkinliğin aracı rolünü belirlemek için yapılan yapısal eşitlik modellemesi analizinin kestirim değerleri Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Aracısız Modelin Kestirim Sonuçları

Yordanan Değişken	Yordayan Değişken	Standardize R. Y.	Alt Düzey	Üst Düzey	P
GN	<--- GE	,289	,043	,533	,017

Tablo 14’e göre girişimsel öz-yetkinlik modelden çıkarıldığında, girişimcilik eğitimi girişimcilik niyetini olumlu yönde (.289) ve anlamlı (.017) düzeyde etkilemektedir. Tablo 11 ve Tablo 12’deki aracı değişken olan girişimsel öz-yetkinliğin modele dâhil edilmesiyle girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinin anlamsız olduğu bulgusu dikkate alındığında, girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisi girişimsel öz-yetkinliğin tam aracı rol üstlendiği; dolayısıyla *H₄’ün desteklendiği söylenebilir*. Öğrencilere verilen girişimcilik eğitimi onların girişimsel öz-yetkinliğini artırmış, öz-yetkinliğin artmasıyla da girişimci olma düşüncesi ortaya çıkmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinde girişimsel öz-yetkinliğin aracı rolünün bulunup bulunmadığı belirlenmiştir. Girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisini inceleyen gerek ulusal gerekse uluslararası araştırmalar bulunmakla birlikte araştırmalarda değişkenler arası ikili doğrusal etkiye odaklanıldığı görülmüştür. Ulusal yazında girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinde girişimsel öz-yetkinliğin aracı rolünü inceleyen araştırmanın bulunmaması önemli bir eksikliğin olduğu düşüncesini ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda elde edilen bulguların ülkemizde girişimci olma niyetini artıracığı düşünülmüştür.

Araştırma bir devlet üniversitesinin meslek yüksekokulunda kayıtlı son sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Anket uygulaması yapılmadan önce öğrencilere yaklaşık 40 saat teori, uygulama ve güncel örnekleri içeren girişimcilik eğitimi verilmiştir. Daha sonra anket uygulaması gerçekleştirilmiş ve geliştirilen hipotezler yapısal eşitlik modellemesi ile test edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular öğrencilerin girişimcilik eğitiminden memnun olması ve bu eğitimi başarılı bulmasıyla birlikte, girişimcilik için gerekli yetkinliğe sahip olduğu algısının oluştuğunu göstermiştir. Bir diğer ifadeyle verilen eğitim öğrencilerin kendisinde girişimci olma özelliklerinin bulunduğu inancını geliştirmiştir. Öte yandan

öğrencilerin girişimsel öz-yetkinliğe ilişkin algıları onların girişimci olma niyetlerini de olumlu yönde etkilemiş; yani kendisinde girişimci özelliklerin bulunduğunu düşünen öğrencilerin bir işletme kurma ve girişim başlatma düşüncesi olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu girişimcilik eğitiminin, girişimsel öz-yetkinliğin bulunduğu bir modelde girişimcilik niyetine doğrudan etkisinin bulunmadığı; etkinin dolaylı olarak gerçekleştiği yönündedir. Söz konusu durum aracı olan girişimsel öz-yetkinlik modelden çıkarılarak değerlendirilmiştir. Aracı değişkenin olmadığı modelde girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetini olumlu yönde etkilediği, yani girişimcilik niyetini artırdığı belirlenmiştir. Öte yandan aracının bulunmadığı modelde girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine etkisinin gücü incelenmiş ve bu etkinin çok da güçlü (.289) olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu doğrultusunda girişimcilik niyetinin bulunmasında ve geliştirilmesinde girişimcilik eğitiminin tek başına yeterli olmadığı; genetik, bireysel ve çevresel faktörlerin de bulunabileceği söylenebilir.

Girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetini aracı değişkenin bulunmadığı modelde olumlu yönde etkilemesi, aracı değişkenin modele eklenmesiyle birlikte bu etkinin ortadan kalkması eğitimin girişimcilik niyetine etkisinde öz-yetkinliğin tam aracı rol üstlendiği anlamına gelmektedir. Bir diğer ifadeyle girişimci olmak için gerekli özellikler verilen girişimcilik eğitimiyle kazanılmakta; bunun sonucunda da girişimcilik eğitimi ile iş ve işletme kurma düşüncesi arasındaki ilişki girişimci olmak için gerekli özelliklerin kazanılmasıyla oluşmaktadır. Verilen eğitim bireylerin girişimci olabilmesi için gerekli yetkinliği taşıdığı düşüncesine sahip olmasını sağlamaktadır. Bu yetkinliğe sahip olan bireyde de gelecekte iş ve işletme kurma düşüncesi oluşmaktadır. Bu bulgular doğrultusunda girişimcilik niyetinin ve girişim faaliyetlerinin artırılmasında girişimcilik eğitiminin verilmesi gerektiği ve girişimcilere işletmeyi kurma ve girişimi başlatma noktasında gerekli yetkinliğin kazandırılması gerektiği söylenebilir.

Söz konusu araştırmanın verilerinin üniversitenin tek bir biriminden elde edilmesi, farklı üniversitelerden elde edilen verilerle karşılaştırılmaması araştırmanın kısıtları olarak söylenebilir. Gelecekte yapılacak araştırmalara söz konusu modeli farklı üniversitelerle karşılaştırması, modele kişilik ve sosyal destek gibi değişkenlerin de dâhil edilerek analizlerin yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Adekiya, A.A. ve Ibrahim, F. (2016). Entrepreneurship Intention Among Students. The Antecedent Role of Culture and Entrepreneurship

- Training and Development. *The International Journal of Management Education*, 14, 116-132.
- Aktepe, E. (2007). *Genel İşletme* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Ayodele, K.O. 2013. Demographic, Entrepreneurial Self-Efficacy and Locus of Control As Determinant of Adolescents' Entrepreneurial Intention in Ogun State, Nigeria. *European Journal of Business and Social Sciences*, 1(12), 59-67.
- Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 133-147
- Bayrón, C. E. (2013). Social Cognitive Theory, Entrepreneurial Self-Efficacy and Entrepreneurial Intentions: Tools to Maximize the Effectiveness of Formal Entrepreneurship Education and Address the Decline in Entrepreneurial Activity. *Griot*, 6(1), 66-77.
- Bozkurt, Ö. Ç. (2014). Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Öğrencilerin Girişimci Olma Niyetlerinin İncelenmesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 27-47
- Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler İle Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.
- Çelik, A., İnce, M. ve Bozyiğit, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.
- Çetin, F. (2011). Örgüt İçi Girişimcilikte Öz Yeterlilik Algısı ve Kontrol Odağının Rolü. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 69-85.
- Diaz-Garcia, C., Saez-Martinez, F. ve Jimenez-Moreno, J. (2015). "Assessing The Impact of The "Entrepreneurs" Education Programme on Participants' Entrepreneurial Intentions". *RUSC (Universities and Knowledge Society Journal)*, 12(3), 17-31.
- Doğan, E. (2015). The Effect Of Entrepreneurship Education On Entrepreneurial Intentions Of University Students in Turkey. *Ekonometri ve İstatistik e-Dergisi*, (23), 79-93.
- Drnovsek, M., Wincent, J. ve Cardon, M. S. (2010). Entrepreneurial Self-Efficacy and Business Start-Up: Developing A Multi-Dimensional Definition. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 16(4), 329-348.

- Ebert, R. J. ve Griffin, R. W. (2013). *Business Essentials* (9th Ed.). United States: Pearson.
- Hattab, H. W. (2014). Impact Of Entrepreneurship Education On Entrepreneurial Intentions Of University Students in Egypt. *The Journal of Entrepreneurship*, 23(1), 1-18.
- Izedonmi, P. F. ve Okafor, C. (2010). The Effect of Entrepreneurship Education on Students Entrepreneurial Intention. *Global Journal of Management and Business Research*, 49-60.
- Izquierdo E. ve Buelens, M. (2008). Competing Models of Entrepreneurial Intention: The Influence of Entrepreneurial Self Efficacy and Attitude. *Int. J. of Entrepreneurship and Small Business*, 13(1), 75-91.
- İrmiş, A. ve Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini Ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 1-25
- Kahya, C. ve İmamoğlu, İ. K. (2015). Ekonomi Okuryazarlığının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 39, 139-156.
- Karadal, H. (2013). Girişimcilik Bilgisi ve Stratejik Girişimcilik, Girişimcilik, (Ed. H. Karadal), 2. Bölüm, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Khuong, M. N. ve An, N. H. (2016). The Factors Affecting Entrepreneurial Intention of the Students of Vietnam National University—A Mediation Analysis of Perception toward Entrepreneurship. *Journal of Economics, Business and Management*, 4(2), 104-111.
- Kickul, J., Gundry, L.K., Barbosa, S.D. ve Whitcanack, L. (2009). Intuition Versus Analysis? Testing Differential Models of Cognitive Style on Entrepreneurial Self-Efficacy and the New Venture Creation Process. *Entrepreneurship Theory and Practice*, March, 439-453.
- Kilenthong, P. Hills, G. ve Monllor, J. (2008). Impact Of Entrepreneurship Education on Entrepreneurial Self-Efficacy and Intention (Summary). *Frontiers of Entrepreneurship Research*, 28(4), Article 11.
- Kolvereid, L. ve Moen, Ø. (1997). Entrepreneurship Among Business Graduates: Does A Major in Entrepreneurship Make A Difference?. *Journal of European Industrial Training*, 154-160.
- Kusmintarti, A., Thoyip, A., Maskie, G. ve Ashar, K. (2016). “Entrepreneurial Characteristics as a Mediation of Entrepreneurial Education Influence on Entrepreneurial Intention”. *Journal of Entrepreneurship Education*, 19(1), 24-37.

- Kusumajanto, D. D. (2015). The Role of Entrepreneurship Education and Self Efficacy in Shaping Student Interest in Doing Entrepreneurship. *European Journal of Business and Management*, 7(28), 153-158.
- Linan, F. ve Chen, Y.-W. (2009). Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, May, 593-617.
- Malebana, M. J. ve Swanepoel, E. (2014). The Relationship Between Exposure to Entrepreneurship Education and Entrepreneurial Self-Efficacy. *Southern African Business Review*, 18(1), 1-26.
- Maritz, A. ve Brown, C. (2013). “Enhancing Entrepreneurial Self-Efficacy Through Vocational Entrepreneurship Education Programmes”. *Journal of Vocational Education and Training*, 65(4), 543-559.
- Moa-Liberty, A.W.,Tunde, A.O. ve Tinuola, O.L. (2016). “The Influence of Self-Efficacy and Socio-Demographic Factors on The Entrepreneurial Intentions of Selected Youth Corp Members in Lagos, Nigeria”. *Bulletin of Geography. Socio-Economic Series*, 34, 63-71.
- Nowinski, W.,Haddoud, M.Y., Lancaric, D. Egerova, D. Ve Czegledi, C. (2017). “The Impact of Entrepreneurship Education, Entrepreneurial Self efficacy and Gender on Entrepreneurial Intentions of University Students in The Visegrad Countries”. *Studies in Higher Education*, DOI:10.1080/03075079.2017.1365359, 1-19.
- Remeikiene, R.,Startiene, G. ve Dumciuviene, D. (2013). Explaining Entrepreneurial Intention of University Students: The Role of Entrepreneurial Education. *International Proceedings of the Management, Knowledge and Learning International Conference*, 2013. [Online]. 299-307.
- Shinnar, R.S.,Hsu, D.K. ve Powell, B.C. (2014). “Self-efficacy, Entrepreneurial Intentions, and Gender: Assessing The Impact of Entrepreneurship Education Longitudinally”. *The International Journal of Management Education*, 12, 561-570.
- Singh, B.,Verma, P. ve Rao, MK (2015). “Influence of Individual and Socio-cultural Factors on Entrepreneurial Intention”. *South Asian Journal of Management*, 23(1), 33-55.
- Tağraf, H. ve Halis, M. (2008). Üniuersitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin ‘Girişimsel Öz Yetkinlik’ Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 91-111.
- Tanrıverdi, H., Bayram, G. N. ve Alkan, M. (2016). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Journal of Entrepreneurship & Development / Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(1), 1-29.

- Top, S. (2006). *Girişimcilik Keşif Süreci*. İstanbul: Beta Basım.
- Travis, J. ve Freeman, E. (2017). “Predicting Entrepreneurial Intentions: Incremental Validity of Proactive Personality and Entrepreneurial Self-efficacy as A Moderator”. *Journal of Entrepreneurship Education*, 20(1), 45-57.
- Tuncer, M. (2012). Investigation of Effects of Computer Anxiety and Internet Attitudes On Computer Self-Efficacy. *International Journal of Social Science*, 5(4), 205-222.
- Wilson, F.,Kickul, J. ve Marlino, D. (2007). Gender, Entrepreneurial Self-Efficacy, And Entrepreneurial Career Intentions: Implications For Entrepreneurship Education. *Entrepreneurship Theory And Practice*, 31(3), 387-406.
- Zhao, H.,Hills, G.E. ve Seibert, S.E. (2005). The Mediating Role of Self-Efficacy in The Development Of Entrepreneurial Intentions. *Journal of Applied Psychology*, 90(6), 1265– 1272.